

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ТЫГЬЭГЬАЗЭМ и 22-р — ЭНЕРГЕТИКЫМ и МАФ

Адыгэ Республикэм
и энергетическэ отраслэ илофышлэхуэ
ыкIи и ветеранхуэ
лытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэкIым — энергетикым и Мафэ фэшил тыгу кыддеIэу тышфугъушIо!

Мы мафэм шIоркIэ мэхъаншхо иI, шъуицIыныгъэ зэшIупхыгъэ сэнхъатыр цIыфхэм лъэшэу ящыкIагъ.

Энергетикэр непэ Урысыем иэкономикэ иотраслэ шъхьалэхэм зэу ащыц, регионхэм иэкономикэ цынэгъончъагъэкIэ, ахэм хэхъоныгъэ ашIынымкIэ лъапсэу щыт. Шъо Iоф зэрэшIушIэрэм, опыту шъуилэм бэкIэ ялътыгъэщт Адыгеим ипромышленнострэ иаграрнэ сектор-рэ хэхъоныгъэ зрашIыщтыр, социальнэ программэхэр зрагъэцэкIэщт-хэр ыкIи цIыфхэм ящылэкIэ-псукIэ зыфэдэщтыр.

Шъо шъуилофшIэн нахь зешIогъэушIомбгъу, инновационнэ техно-логиэхэр кыызфэшIогъэфедэх, хэгъэгум иэкономикэ амалхэм ягъэпы-тэн шъуфэIорышIэ.

Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэкIыр зыщыхэжъугъэунэфыкIырэ ма-фэм тышфугъэIо псауныгъэ пытэ, насып, щылэкIэшIу шъуилэнэу! Адыгеими, здыти Хэгъэгумхуэ Урысые Федерациеми апае шъуилоф-шIэн гъэхъэгъаIэхэр щышIушIынэу шъуфэтIо!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Федор ФЕДОРКО

Дмитрий
Медведевыр
«Единэ Россием»
ипартийнэ актив
IукIагъ

Адыгэ Республикэр мы Iофтхъабзэм кыщызы-гъэлъэгъуагъэр партией «Единэ Россием» ире-гиональнэ политсовет исекретарь игуадзэу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм гъэсэныгъэмкIэ, науэмкIэ, СМИ-мкIэ ыкIи ныбжьыкIэ IофхэмкIэ и Комитет итхьаматэу KIэрэщэ Андзаур.

УФ-м и Президентэу Дмит-рий Медведевым кызэрэхи-гъэщыгъэмкIэ, непэ политиче-скэ Iофхэм язытет зэрэп-лырэр, тапэкIэ пшъэрылгъэу зыфигъэуцужьхэрэр, ащкIэ предложениеу щылэхэр Феде-ральнэ ЗэIукIэм фигъэхьыщт Джэпсалъэм кыщыриIоты-кIыщтых.

— УФ-м и Президент хунымкIэ къэдгъэлъэгъогъэ Владимир Путиным икан-дидатурэ пхырыщыгъэныр, «Единэ Россием» къэралы-гъом политическэ мэхъанэу щырилэм кыщымыкIэныр, тапэкIэ анахъэу тыналэ зы-тедгъэтыщтхэр кызгъэнэфэ-гъэнхэр — джары си Джэ-псалъэ анахъэу сыналэ зыщы-тесыдзэщт лъэныкъохэр ыкIи игъэкIотыгъэу сыкызыщыте-

гушIышIтхэр, — кыIуагъ Дмитрий Медведевым парти-ей иактив хэтхэм закъыфи-гъаззэ.

УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм яхэдзынхэм те-кIоныгъэр къащыдзэыхыгъэ «Единэ Россием» УФ-м и Президент кыфэгъушIуагъ ыкIи а текIоныгъэр зэкIэми зэрэздырар кыIуагъ.

— Цыфхэм цыхъэу кыт-фашIыгъэр къэдгъэшъып-кэжъыныр пшъэрылъ шъхьа-Iэу сэлъытэ. БлэкIыгъэ ильэс-хэм ягъэпшагъэмэ, мы ильэ-ситфым кыкIоцI «Единэ Россием» IофшIэнэу ыгъэцэ-кIэщтыр бэкIэ нахь хьылъэ хьушт, ау ар партиемкIи, обществэмкIи нахь дэгъоу хуэнэу сыхэплэ, — кы-Iуагъ УФ-м и Лышхъэу.

Зэхэсыгъо яIагъ

Тыгуасэ, тыгъэгъазэм и 20-м, социальнэ ыкIи IофшIэн зэфыщытыкIэхэмкIэ лъэныкъуищ комис-сием зэхэсыгъо иIагъ. Ар зэрищагъ АР-м IофшIэ-нымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ иминист-рэу Наталья Широкова. Федеральнэ целевой программэу «Урысыем и Къыбл» зыфилорэр, культурэм ыкIи искусствэм япхыгъэ къоджэ уч-реждениехэм якъызэтегъэнэжъын ыкIи хэхъоны-гъэхэр ягъэшIыгъэнхэм афэгъэхьыгъэ программэр республикэм щыпхырыщыгъэ зэрэхъухэрэм, IофшIапIэ къэзытыхэрэм IофшIэным фэгъэхьыгъэ законхэр зрагъэцэкIэхэрэм зэхэсыгъом щатегу-щылагъэх.

АР-м экономикэ хэхъоны-гъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ ими-нистрэ игуадзэу Вэрэкъо Хьа-лимэт ильэсэу икIырэм эко-номикэм ыльэныкъокIэ хэхъо-ныгъэу республикэм ышIыгъэ-хэм, цыфхэм ящылэкIэ нахьы-шIу хуным фэшI зэшIохыгъэ хьугъэхэм кIэкIэу къатегушIа-гъ, «Урысыем и Къыбл» зы-

филорэ программэм кыды-хэлытагъэу агъэуцугъэ объ-ектхэр кыыхыгъэщыгъэх. Зи-гугъу кышIыгъэхэм ащыщых Адыгэкъалэ щашIыгъэ гурыт еджапIэр, а кьэлэ дэдэм псы-укъэбзылIэ псэуалъэу щагъэ-уцугъэхэр, Мыекъяупэ кыи-щызIуахыгъэ диагностическэ Гупчэр, нэмыкIхэр. Мыхэм

яшIуагъэкIэ IофшIапIэ зимыIэу республикэм исыр нахь макIэ хьугъэ, пстэумкIи IофшIапIэ чыпIэ 200-м ехъу къатыгъ.

АР-м культурэмкIэ имини-стрэ игуадзэу ШъэуапIэкъо Аминэт культурэм ыкIи иску-ствэм япхыгъэ къоджэ учреж-дениехэм язытет цигъэгъоза-гъэх. Ащ кызызриIуагъэмкIэ, культурэм иунэхэм, искусс-твэмкIэ еджапIэхэм янахьы-бэм ильэс 30-м ехъу аныбжэ, зэкIэмкIи учреждени 110-мэ непэ гъэцэкIэжъынхэр ящы-кIагъэх, амыгъэфабэхэрэр ахэ-тых. Нэужым IофшIапIэ къэ-зытыхэрэм IофшIэным фэгъэ-хьыгъэ законхэр зрагъэца-кIэхэрэм кытегушIылагъ Iоф-шIэнымкIэ АР-м икъэралы-гъо инспекције ипашэу Сихъу Русыет.

Зэхэсыгъом икIэхуым кы-хъашт 2012-рэ ильэсым комис-сием Iоф зэришIэщт планым зэдытегушIылаги, ар аштагъ.

ХЪУТ Нэфэст.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм

Ильэсыбэ хьугъэу гуетыныгъэ фырилэу Iоф зэришIэрэм ыкIи народнэ депутатхэм я Совет иIофшIэн изэхэщэн чанэу зэрэхэла-жэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралы-гъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхыль фагъэ-шъошагъ Зэфэс Марет Мэдждэ ыпхъум — муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районым» инароднэ депутатхэм я Совет ис-пециалист шъхьалэ.

Ильэсыбэ хьугъэу шIуагъэ кытэу гъэ-

сэныгъэм ыльэныкъокIэ Iоф зэришIэрэм, егъэджен-пIуныгъэ Iофым изэхэщэн ышъ-хэкIэ илахьышхо зэрэхышIыхэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхыль фагъэшъошагъ По-тешкина Галинэ Александр ыпхъум, Шэуджэн районымкIэ кытырэу Черныше-вым дэт МБОУ-у «Гурыт гъэсэныгъэ зы-щарагъэгъотырэ еджапIэу N 8-м» иди-ректор.

ИлъэсыкIэ елкэм дэжъ къашыфэгущIошт

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ишлушIэ Iофтхьабзэхэр тыгъэгъазэм и 22 — 23-м республикэм икъэралыгъо филармоние щыклоштых. Сабыи цыкIуэхэр ыкIи Iэтахъохэр ащ къыщызэрэуагъышты. АР-м ныбжьыкIэ Iофтхьабзэм и Комитет мыгъэ елкэм игъэкIэрэкIэн ипшъэрылъэу щыт.

АР-м ныбжьыкIэ Iофтхьабзэм и Комитет ишлюгъоныгъэкIэ илъэсыкIэ елкэм къекIолIошт сабыи хэм япчъагъэ нэбгырэ 1400-м къыщыкIэштэп. БлэкIыгъэ илъэсхэм ялгытыгъэмэ, мыгъэ а пчъагъэр

нэбгырэ 200-кIэ нахьыбэшт. Социальнэу къэмыухъумэгъэ унагъохэм ашапIурэ сабыи хэр Лышхъэем иелкэ къекIолIоштых. Ар тыгъэгъазэм и 22-м щыIэшт. ЯтIонэрэ мафэм, тыгъэгъазэм и 23-м,

сэнаушыгъэ зыхэлъ сабыи хэм ИлъэсыкIэм фэгъэхьыгъэу афэгущIоштых. Iофтхьабзэр рамыгъажьэзэ сабыи хэр къэгъэлъэгъон гъэшIэгъонхэм яплъынхэ амал яIэшт. Нэбгырэ пэпчъ а мафэр ыгу къызэринэжышты пылъышты.

Къэралыгъо филармонием итворческэ куп «Пиратский Новый год» зыфиорэ къэгъэлъэгъоныр къышIышт. КIэлэцIыкIуэхэр IэшIу-IушIу-хэмкIэ агъэгущIоштых.

ДАУТЭ Анжел.

ПенсиехэмкIэ фондэм шъущегъэгъуазэ

Ихэхъоныгъэхэр зэхэугуфыкIыгъэх

КъызэтынэкIыгъэ илъэсхэм зэрэщытыгъэм фэдэу, УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд ылъэныкъокIэ кыкIырэ пенсиехэмрэ пособиехэмрэ ипIалъэм ехъулIу ыкIи икIу фэдизэу тиреспубликэ щаратштыгъэх, законным ыгъэнэфэрэ пIалъэм имыкIхэу пенсиехэр афагъэуцуштыгъэх.

2011-рэ илъэсым ичъэпыогъу и 1-м ехъулIу тиреспубликэ зэрэщыгъэпсыгъагъэмкIэ, IофшIэным тельтыгъэгъурыт пенсиер сомэ 7378-рэ хъуштыгъэ ыкIи IофшIэнымкIэ ныбжьым тельтыгъэгъурыт пенсиер проценти 8,7-кIэ нахьыбэ хъуи, сомэ 7903-м нэсыгъагъ.

ШэкIогъу мазэм ПенсиехэмкIэ фондэм ибюджет къыхэкIыгъэ ахъэу тиреспубликэ щыпсэухэрэм аратыгъагъэр мы пчъагъэхэм афэдиз: пенсиехэм ыкIи федеральнэ социальнэ ахъэ тын хэгъэхъожьхэм (ФСД) апае сомэ миллион 938-рэ мин

743-рэ, мазэ къэс аратырэ ахъэ тынхэм (ЕДВ) ыкIи мазэ къэс аратырэ хэгъэхъожь материалнэ IэпыIэгъум (ДЕМО) апае сомэ миллион 86-рэ мин 53-рэ. ЗэкIэмкIи ахэм апIуагъэхъагъэр сомэ миллиардрэ миллион 24-рэ мин 787-рэ.

Урысыем иинформагентствэ горэм УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Правление итхьаматэу А. В. Дроздовым къыдишIыгъэ зэдэгущыIэгъум мырэуштыгъэ къыщыIуагъ: «2012 — 2014-рэ илъэсхэм ательтыгъэгъэ бюджетыр ауахъыгъ. ТапэкIэ пенсиехэм къазэрэхъошт шIыкIэр ыкIи къахэхъоштыр зыфэдизыр ащ егъэнафэ. **Тызыхэт илъэсым ныбжьым тельтыгъэгъурыт пенсиер сомэ мини 8,89-рэ мэхъу. Кыхьашт илъэсым ныбжьым тельтыгъэгъурыт пенсиер сомэ мини 10 Iэпэ-цыпэм нэсышты, 2014-рэ илъэсым сомэ мин 12-м екIолIэшт.** IофшIэнымкIэ пенсием

страховой Iахъэу иIэр ятыгъэным фэшI 2012-рэ илъэсым хъарджэу ашIыштыр сомэ триллион 4,2-у агъэнэфагъ. Ащ щыцэу сомэ миллиард 566,5-р пенсиехэмкIэ валоризацием ехьылIэгъэ къэлъытэнхэм ыкIи пенсиехэр индексацие шIыгъэнхэм апIу-хъашт. 2012-рэ илъэсым пенсиехэр проценти 9,6-у индексацие ашIышты (мэзэем и 1-м проценти 7-у, мэлылфэгъум и 1-м проценти 2,4-у). Аужырэ пчъагъэхэр зызэхэбгъэхъожьхэкIэ зтефэжыхэрэп, нэмыкIэу къэпIон хумэ, проценти 9,6-у хъухэрэп. Арыш, ащ тетэу зыкIэхъурэп мыщ дэжым къыщызэхэфыгъэн фае. Ащ тетэу зыкIагъэпсыгъэр мэзэем и 1-м индексацие зашIым пенсиехэр зы-нэсыгъэхэ гъунапкъэм къы-щыублагъэу ятIонэрэу пен-сиехэр индексацие ашIынхэу щытыш ары.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипресс-къулыкъу.

Адыгэ Республикэм ыкIи Къыблэ шъолъырым спорт зэнэкъокъоу ащызэхашхэрэм япчъагъэ илъэс къэс хэхъо. Ахэм спорт лъэпкъыкIэу къа-хэхъэхэрэм тиныбжьыкIэхэр псынIкIэу нэIуасэ афэхъух ыкIи текIоныгъэхэр къащы-дахых. Илъэсэу икIырэм спор-тым ылъэныкъокIэ гъэхъэгъэ-шIухэр зышIыгъэхэм ащыщ Бэчыжъ Бэллэ.

Бэллэ ицIыкIугъом къыше-гъэжыагъэу былымхэм яIэзэрэ врач хъунэу фэягъ, шы спор-тэу икIасэми нэIуасэ фэхъу-ным кIэхъопсыштыгъэ. Нэу-жым пшъэшъэжыем игу-хэлъхэр къыдэхъугъэх. Ябгъо-нэрэ классыр къызеухым, ветеринар сэнэхъатыр зэригъэ-гъотынэу Мыекъопэ къэралы-гъо технологическэ уни-верситетым иполитехническэ колледж чIэхъагъ. Шыхэр зы-щагъэсэрэ спорт еджапIэу Гавердовскэм дэтым зигъэ-загъ. Шы спортым анахъ кы-нэу щалыгъэу «выездкэкIэ» заджэхэрэр къыхихыгъ. Ащ нэмыкIэу Бэллэ Адыгэ рес-публикэ кIэлэцIыкIу художе-ственнэ еджапIэр къыухыгъ.

— Мафэ къэс еджэн ужым тренировкэм сэкIо. Тренерэу Елена Колесниковар къыздэ-IэпыIэзэ шитIоу «Фридок»

ыкIи «Фрегат» зыцIэхэм ягъэ-хъазырын тыпыл, зэнэкъо-къухэм зафитетэгъэпсыхъэ. КъыдэкIыгъор кынэу зыкIа-лыгъэрэр шыум зэкIэ зрелы-тыгъэр ары. Шым о епIор-рэр ары ышIэштыр, арыш, ишлюгъор тэрэзэу гурыбгъэ-Iошъоу ебгъэсэн фае, — еIо Бэллэ. — Тилъэпкъ итарихъ тштэмэ, сыдигъуи шыхэм яхъун мэхъанэшхо ратышты-гъэ. Ахэм зэ нэIуасэ узафэ-хъукIэ, угу хэкIэх. ЯIушы-гъи умыгъэшIэгъон плъэкIы-рэп. Зыфаер къыбгурагъэ-Iон алъэкIы, зыгорэ къафэ-

мышIы хумэ «къысфэгъэ-гъу» алорэм фэдэу зыкъыс-щахъо. Сэри агу къэсIэты сшлонгъоу бэрэ садэгущыIэ.

Сыд фэдэрэ хъайуани удэ-лэжънышъ, зыгорэ ебгъэ-шIэным пае шIу плъэгъун, угурыIон фае. Бэллэ зыпылэ спортыр икIас, Адыгеим изэ-Iухыгъэ чемпионатхэм апэрэ чIыпIэхэр пчъагъэрэ къащы-дихыгъэх. Краснодар крайм щыкIогъэ зэнэкъокъухэм ха-гъэунафьыкIырэ чIыпIэхэр къащыфагъэшъошагъэх.

ШХОНЧЫБЭШIЭ Рузан.

ЯIофшIэн зэхъокIыныгъэхэр фэхъушты

Суд приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу Адыгеим щыIэм ипачэу, республикэм исуд пристав шхъалэу Дмитрий Ткаченкэм мы мафэхэм пресс-конфе-ренцие къытыгъ. Илъэсэу ты-зыхэтэм ишэкIогъу мазэ рей-дэу зэхашагъэхэм кIэху зэ-фэхъысыжъэу афэхъугъэхэм, чIыфэ зытелъхэм Iоф зэра-дашIэрэм, нэмыкI лъэныкъо-хэми ар къатегушылагъ, журналистхэм къатыгъэ упчIэхэм джэуапхэр къариты-жыыгъэх.

— ШэкIогъу мазэм ГъэIорышIапIэм рейдхэр зэхы-щэгъагъэх. Ахэм сыд фэдэ зэфэхьысыжъа фэхъугъэ-хэр, о пшхъэкIэ уагъэрэ-загъа?

— Мыщ фэдэ Iофтхьабзэхэр ГъэIорышIапIэм иподразделение анахъ инхэу ТэхьутэмькIэ ыкIи Теуцожь районхэм (мыщ Адыгэкъали хэхъэ) ащызэхэтIэнэу унашъо тшIыгъэ ыкIи республикэм ирайонхэм зэкIэ-ми ащылэ суд приставхэр ащ хэлэ-жыагъэх. Мэфи 4-м къыкIоцI чIыфэ зытелъ нэбгырэ 8350-мэ адэжэ суд приставхэр ащылагъэх, сомэ милли-они 4,8-рэ фэдиз къалахыжыгъ, ащ ишIуагъэкIэ Iоф 2351-рэ зэхэфыгъэ хъугъэ. ТикъулыкъушIэхэу Тхыгъо Юрэ, Ситимэ Русланэ, Укол Рус-тамэ, Беданыкъо Аскэр, Сихъу Бис-лъанэ, нэмыкIхэми япшъэрылхэр дэгъу дэдэу зэрагъэцIагъэм фэшI инэу сафэраз. Iофтхьабзэм кIэху зэфэхьысыжъэу фэхъугъэхэм сэ сшхъэкIэ сагъэрэзагъ. Практикэм къызэригъэлъагъорэмкIэ, цыфхэм ячIыфэхэр атыжынхэу зырагъажь-эр ахэм ямылкъу ыкIи банкхэм ащыраIэ счетхэм суд приставхэм арест затыралхъэкIэ ары. Ащ Iофыр нэшъуымгъэсэу, УФ-м изаконода-тельство къызэригъэнафэу чIыфэу шъутелыгъыр шъупщыныжынэу ты-къышъолъэгъу.

— Консолидированнэ бюд-жетым сыд фэдиз ахъа ижъугъэхъажьын шъулъэ-кIыгъэр?

— 2011-рэ илъэсым имэзэ 11 къыкIоцI ГъэIорышIапIэм иструк-турнэ подразделениехэм якъулыкъу-шIэхэм сомэ миллиардиным ехъу зытефэрэ Iоф 231572-рэ зэхэфынэу алэкIэлъыгъ. Сомэ миллиард 1,5-м ехъу зытефэрэ Iоф 116 370-рэ гъэцэ-кIагъэ хъугъэ. Консолидированнэ бюджетым сомэ миллион 129-рэ идгъэхъажыгъ. Зэфэхьысыжъхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, шэкIогъу мазэм къыкIоцI зы суд приста-вым сомэ мини 141-рэ фэдиз бюд-жетым фызэкIигъэкIожыгъ, илъэ-сым къыкIоцI а пчъагъэр гурытым-кIэ сомэ мин 90-м кIэхъагъ.

— 2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ къышегъэжыагъэу суд приставхэм ащыгъэрэ шъуашэм зэхъокIыныгъэ-хэр фэхъушты...

— 2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ къышегъэжыагъэу суд приставхэм ащыгъ шъуашэр зэблахъунэу уна-шъо щыI. ЫпэкIэ ар шхъонIагъэ-мэ, джы уцышъо хъушт ыкIи кы-хъащт илъэсым тикъулыкъушIэхэм зэкIэми ар зыщалъэшт.

— Суд приставхэм яIоф-шIэн зэрэзэхашэштым епхыгъэу законодательст-

вэм сыд фэдэ зэхъокIыны-гъа фэхъуштыр?

— Федеральнэ законэу «Гъэцэ-кIэкIо производствэм фэгъэхьыгъ» зыфиорэм 2012-рэ илъэсым къы-шегъэжыагъэу кIуачIэ иIэ мэхъу. Ащ къызэрэдилъытэрэмкIэ, чIыфэ зы-телъыр зыдэщылэ чIыпIэр е ащ мылкъоу иIэм икIэбар мыгъэунэ-фыгъэ хъумэ, ар розыскым ратын амал шылэ мэхъу. Джащ фэдэу кы-хъащт илъэсым ищылэ мазэ къыше-гъэжыагъэу тазырхэр игъом зымы-тыгъэхэр ыкIи судебно зэхэсыгъом къемыкIоллагъэхэр егъэзыгъэкIэ су-дым къырашалIэхэзэ ашIышт. Фе-деральнэ законэу «Суд приставхэм афэгъэхьыгъ» зыфиорэм зэхъокIы-ныгъэу фашIыштыр къызэрэдалы-тэу, мы структурэм къыхахъэ зы-шлюгъохэм джы шIокI имылэу юри-дическэ е экономическэ гъэсэныгъэ яIэн фае, ащ илъэсицIэ кIуачIэ иIэ хъушт. ТиIофшIэн нэмыкI зэхъо-кIыныгъэу фэхъуштыри макIэп.

— ГИБДД-м водительхэм тазырэу къатырилхъэрэр зэрэщыт шIыкIыр нахъ жъугъэпсынIагъэу зэхэт-хыгъэ. Ащ къытфытегушы-Iэба.

— Платежнэ системэу QIWI зы-фиорэм итерминалхэр Мыекъуапэ, Адыгэкъалэ, станицэу Джаджэм, къуаджэхэу Афыспшэрэ Тэхьутэмь-къуаерэ, поселкэхэу Инэмрэ Ябло-новскэмрэ адэтых (зэкIэмкIи 28-рэ). Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цIы-фыбэм мы шIыкIэр бэрэ къызыфа-гъэфедагъ ыкIи ар агу зэрэрихы-гъэр къыхагъэщыгъ. Тазырэу шъу-телъыр шъупщыныжынэу пае суд приставхэм адэжэ нэс шъукъэмы-кIоу, гъэцэкIэкIо Iофым иномер тер-миналым ишъутхэу, ахъэу ищыкIа-гъэр ижъугъахъэм хъушт. ГИБДД-м тазырэу къышъутырилхъагъэр зы-фэдизыр СМС-кIэ зэжъугъэшIэн шъулъэкIышт. Ащ пае мобильнэ телефонымкIэ номерэу 9112-м мыщ фэдэ сообщение жъугъэхьын фае: гибдд, транспортым икIэралыгъо номер, водитель удостоверение е автотранспортым ярегистрационнэ номерхэр. Зэрэшъутхын фаемкIэ щысэ къэтхын: **гибдд в266ра93 23 ау 527926.** Охътэ тIэкIу тешIагъэу джэуап къышъуфэкIожышты.

ИлъэсыкIэр кыхьанкIэ бэп къэ-нагъэр. Мэфэки мафэхэм ялъэхъан тицIыфхэм ащыщыбэм IэкIыб къэ-ралхэм зашагъэпсэфэу хабзэ. Ау чIыфэ зытелъхэр Урысыем игъуна-пкъэхэм зэрэзэпырамыгъэкIышты-хэр Дмитрий Ткаченкэм джыри зэ агу къегъэкIыжы. Шъори, шъуи-унагъуи бырсыр хэмыфэным пае 2011-рэ илъэсыр икIынкIэ къэнэгъэ мафэхэр къызыфэжъугъэфедэхи, шъуицIыфэхэр шъупщыныжыых.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

«ЖЪОГЪОБЫНЫР» кыыгъэкыгы

Кіэлэцыкыгъэм апае тиреспубликэ кыыштырадзэрэ журналэу «Жъогъобыным» мы илъэсымкыкы иаужырэ номер кыыдэкыгы.

Илъэсыкыкы кыэблагъэрэм фэгъэхыгъэ тхыгъэхэмкыкы ащ инэклубгъохэр кыырегъажьэ. Ахэм кыакылэкыкы ным ехыылэгъэ нэклубгъоу сурэттехыгъэхэр зэрытыр.

«Чыыэм шъуфэсакъ» зышхыгъэ тхыгъэр кыэлэджакыкы апае кыэлэцыкыкы Ізэпкыу N 1-м иврачэу Лыхъурэе Симэ кыыгъэхызырыгъ. Кымэфэ лъэхъаным гриппы, пэтхы-Іутхыур, чыыаллэр кыызузхэрэм ашлэн фаехэр мыщ кыыщэкы.

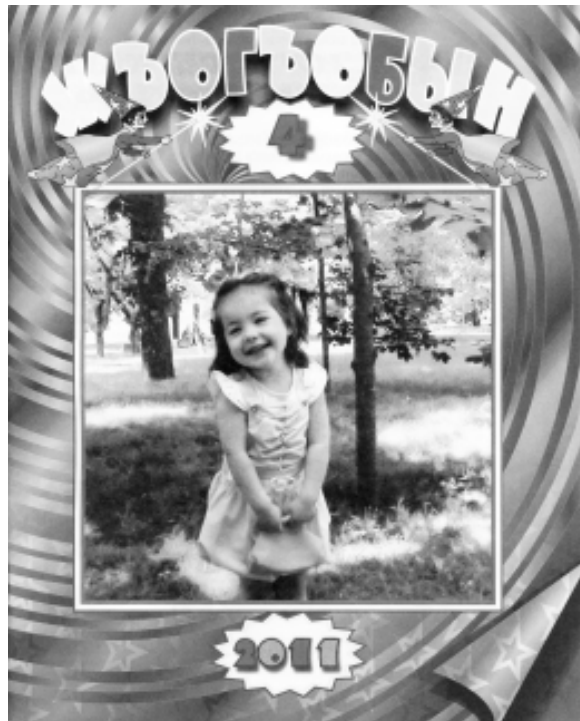
«Титхакыкы яобилейхэр» зыщлэ рубрикэм бэмышлэу Хыаткыо Ахымэд кыызыхыгъэр илъэсышхэрэ пшырэ зэрэхыгъэм фэгъэхыгъэмрэ ежъ усаком итхыгъэрэ кыышхыгъэуыгъэх.

Журналым кыыдэхыгъэхэм ащышхыгъэ рассказу «Чэтыумрэ кыолэжымырэ» зыфилорэр, псэушхыгъэхэм афэгъэхыгъэ усэхэр, пшысэр, кыбархэр.

«Жыым иакыыл» зыфилорэ рубрикэр мы номерым щылыгъэкыкы Кошбэе Пшымафэ. Ар итхыгъэ зэреджыгъэр «Тым иушхыгъэр».

«Жъогъобыным» иеджакыкы лъэшэу агу рыхырэ рубрикэхэу «Кыыгъатхыгъэр», «Нэлуасэ зыфэшхыш», «Зымыгъэзэщ!» зыщлэхэр, спортым фэгъэхыгъэ нэклубгъор журналым дэтых.

Еджэкыкы цыкыкы апае Дэрбэ Тимуррэ Индрыс Розэрэ зэхыгъэуоцъгъэ тхылыгъэу «Мэфапэм итыгъэ нэбзыгъэр» зыфилорэр кыызэрэдэкыгъэм нэлуасэ фэхышхыгъэ. Тхылым кыыдэхыгъэхэм тиадыгъэ тхакыкы кыэлэцыкыкы апае атхыгъэ усэхэр, рассказ кыэлэхэр, псысэ-

хэр, урыс тхэкыкы цырылэхэм ащышхэм ятхыгъэхэу адыгабзэкыкы зэрадзэкыгъэхэр, адыгэ жэрылэ творчествэм кыыхыгъэ гушыгъэхэр, хырыхыгъэхэр, Іурылупчэхэр, джэгулэхэр, нэмыкыхэр.

Журналым сурэтхэмкыкы зыгъэкыкы Іэрэкыкы Анатолий Сергиенкэр ары.

ДЗЫБЭ Назрэт.

«Жъогъобыным» пшыдэкыкы зыхыгъэ исекретарь.

Лы птымэ, уишлуагъэ кыэбгъэкыкы

Медицинэм ылыныкыкыкы гъэхыгъэшхыгъэр дунаим щашы-хэми, шлэныгъэм хэхъомы, гухэкы нахъ мышлэми, цыфым лъэу кыэ-тым ычыпкыкы ащ кыэбгъэхэон, ептым плэкыкы, зэрэблахыун джыри кыаугупшысыгъэп. Ары донорым имэхъанэ сыдыгъуи кыызыкымылыхырэ. Лыыр зыщыкыгъэ цыфэу чыпкы кыин ифагъэм Іэпылэгъу фэхыун зылыкышхыгъэ нэмыкы цыфыр — доноры ары нылэп. Статистикэм кыытырэ пчыгъэхэм кыызэрагъэлыгъорэмкыкы, Урысыем донорхэр имэкыкы дэдэх, кыэ-ралыгъом щыпсэурэ нэбгырэ мин пэпчъ донор 26-м нахъ мымакыкы Іэн фаемэ, тэ — донор 14.

Специалистхэм мы лъэхъаным технологиякыкы амал кыараты донорым хашыгъэ лым икомпонентхэр (плазмэр, эритроциты, тромбоциты) кыыхахынхэшъ, кыэнэжырэ лыыр ежырэ дэдэм хагъэхъожыныу. Ау арэушхыгъэ зышхыгъэ лыыр зышхыгъэ станциехэр арых нылэп, кыэкыкы мобилыгъэ станциехэм ащ фэдэ амал ялэп.

Донорхэр зэрымкыуэхэрэ щыгъэзыгъэ хыун зылыкы-

шхыгъэ нэбгырэ пэпчъ илахышхы а Іофым хылыгъэмэ, ишлуагъэ кыыгъэкыкы ылыкыкы щыгъэмэ, ащ хэлажыгъэ ары.

Тыгъэзет бэрэ игугъу кыышхыгъэ лым итын епхыгъэ акциехэр республикэм ичыпкыкы зэфэшхыгъэхэм чэзыу-чэзыу зэрэщыкыкы, кыэкыкы мобилыгъэ станцием ишлуагъэкыкы районхэми анэсынхэ зэралэкыкы. Мары тыгъэгъазэм и 16-м Мыекыуапэ, Лениным ыщлэ зыхыгъэ гупчэм,

щыкыуагъ донорскэ акцие. Кыэкыкы мобилыгъэ станциер гупчэм итыгъэ сыхыгъэ 9.00-м кыыгъэхыгъэу 12.00-м нэс. Лыыр зышхыгъэ Адыгэ республикэ станцием иврач шхыгъэу Цуукы Малыч тызэрэщыгъэгъозагъэмкыкы, а мафэм акцием хэлэжыгъэ нэбгырэ 44-рэ. Ахэм лыы литрэ 17 фэдиз атыгъ.

ЖАКЫМЫКЫО Аминэт.
Сурэтыр Іэшхыгъэ Аслъан тырыхыгъэ.

Іофшлагъэ щызэфэхысыжыгъэ

Адыгэ Республикэм ыкы Пшызэ шьолгыр ащыпсэурэ быслымэнхэм я Диндэлэжыапкы зызэхашыгъэр илъэс 20 зэрэхыгъэм фэгъэхыгъэ мэфэкыкы зыкыкы шэмбэтым, тыгъэгъазэм и 17-м, Мыекыуапэ щыкыуагъ. Ащ кырагъэблэгъагъэхэм илъэс 20-кыкы зыкыкы зыжыгъэ аужырэ зэфэсэу быслымэнхэм Адэмые щызэхашыгъэ хэлэжыгъэхэм ащышхыгъэ, Іэкыкы

кыкыкы хыкыкы, хэбзэ кыулыкышхыгъэр, районхэм, Краснодар краим ащыпсэурэ динлэжыгъэр. Ар зэришхыгъэ хыаджэу Хыутыгъэ Аслъанбый.

Диндэлэжыапкы илъэс 20 гъогу кыкыкы зэфэхысыжыгъэ зышхыгъэ зыкыкы зэрэ-кыуагъэр тигъэзет кыышхыгъэуыгъэ.

(Тикорр.).

ГУШХЪЭЛЭЖЪ плуныгъэм фэгъэхыгъагъ

Республикэ научнэ-практическэ конференциеу «Гъэсэныгъэмкыкы федеральнэ кыэ-ралыгъэ шапхыгъэр зышхыгъэ-кыкы лъэхъаным цыфым игушхыгъэ-кыкы плуныгъэрэ ащ ихэхъоныгъэрэ» зыфилорэр джырэблагъэ АР-м и Лъэпкы музей щыкыуагъ. Ащ кыэ-кы фэхыгъэхэм Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэ и Министерствэрэ шлэныгъэхэм защыгъэхыгъэрэ Адыгэ республикэ институтымрэ.

Конференцием хэлэжыгъэхэм АР-м гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэ и Министерствэ ыкыкы шлэныгъэхэм защыгъэхыгъэрэ республикэ институтым яІофышхыгъэр, республикэм икыалэхэм ыкыкы ирайонхэм кыарыкыгъэ кыэлэжыгъэхэр.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэ иминистрэ игуа-дзэу Алы Марыет зэхыгъэм пэублэ гушыгъэ кыышхыгъэ цыфым игушхыгъэ плуны-

гъэрэ ащ ихэхъоныгъэрэ икыуа адэлэжыгъэнымкыкы мыщ фэдэ конференциехэм мэхъанэшхы зэрыгъэ кыыуагъ. Зэкыкы мы темэм фэгъэхыгъэу Іофшлагъэ 65-рэ кыэлэжыгъэхэм кырахыгъэ, ахэм ащышхыгъэу 34-р анахъ Іофшлагъэ дэгъу-хэу кыыхахыгъэх. Цыфым, анахыгъэу кыэлэцыкыкы, игушхыгъэ плуныгъэ дэлэжыгъэнымкыкы кыэлэжыгъэ опыту Іэкыкыкы адэгъошхыгъэр ары мы конференцием пшырэлыгъэ шхыгъэу илагъэр.

Нэужым гъэсэныгъэмкыкы федеральнэ кыэралыгъэ шапхыгъэр зышхыгъэ-кыкы лъэхъаным цыфым игушхыгъэ-кыкы плуныгъэрэ ащ ихэхъоныгъэрэ афэгъэхыгъэ докыладхэм кыэлэжыгъэхэр кыаджыгъэх. Анахыгъэ уналэ зытебгъэтын фэе лъэныкыкы, ащкыкы гъэсэныгъэм иструктурэ зэфэшхыгъэхэм зышхыгъэхэм ахэр кыащыуыгъэх.

КІАРЭ Фатим.

МВД-м КЪЕТЫ

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кыкыкы Іофхэмкыкы и Министерствэ кыызэритыгъэмкыкы, тыгъэгъазэм и 5-м кыыгъэхыгъэу и 11-м нэс республикэм бзэджэшлагъэ 82-рэ щызэхыгъэ. Ахэр укыгъэ Іофэу 1, хыункыкы бзэджэшлагъэу 5, цыфым ыкыкы-лыгъэ шьобж хылыгъэхэр тырашхыгъэхэу 2, бзылфыгъэм ебэныгъэхэу 1, гъэцыкыгъэ зыхэлэ бзэджэшлагъэ 9, тыгъон бзэджэшлагъэу 40, экономикэм ылыныкыкы бзэджэшлагъэ 9.

Тхымафэм кыкыкы Адыгеим игъогухэм хыгъэшлагъэ 5 кыатехыгъэ, ахэм нэбгыри 2 ахэкыкы, нэбгыри 3-мэ шьобжхэр атещыгъэхэу хыгъэ. Ешхыгъэу рулым кырысэу водител 75-рэ ГИБДД-м икыулыкышхыгъэ кыауытыгъэ.

Тыгъэгъазэм и 8-м Мыекыуапэ и МВД иотдел макъэ кырагъэлугъэ кыалэм иурамэу Свободэм тет унэм бзэджэшлагъэ хылыгъэ зэрэщыгъэхыгъэмкыкы. Следственнэ-лыгъэхон купыр а чыпкыкы псынкыу нэсыгъэ ыкыкы зыфалогъэ унэм илъэс 58-рэ зыныбжыгъэу шьэжыгъэ пчыгъэрэ зыхыпджыгъэхэм ихыадэ кырагъэуагъ. Урысыем иследственнэ Комитет и ГъэІорышхыгъэу Адыгеим щылэм мыщ епхыгъэу уголовнэ Іоф кыызылуыгъэ. Полицием иІофышхыгъэ зэрэхыгъэ Іофхыабзэхэм яшлуагъэ-кыкы илъэс 36-рэ зыныбжыгъэ укыкы кыауытыгъэ. Ышлагъэм бзэджэшлэр еуцолэжыгъэ.

Мэфэ зауэлэ узкыкы зыжыгъэмэ, Мыекыуапэ хыункыкы бзэджэшлагъэ щызэхыгъэ. Ныбжыкыкы нэбгыритыгъэ кырахыгъэ кыызыфагъэфедзэ, автомобилэу «Ауди-80»-м исыгъэ пшыгъэ-жыитфым атебэнагъэх. Пшыгъэхэр зэрысыгъэ машинэм иапч кырахыгъэ бзэджэшлэр зауэрэ еуагъэх, нэужым ахэр кырагъэкыкы, ежхэр а автомобилым итысхыгъэ кыатхыгъэ. Бзэджэшлэхэм ащышхыгъэ нэбгырэ а чэщ дэдэм полицием иІофышхыгъэм кыауытыгъэ. Нэужым профилактическэ Іофхыабзэу зэрэхыгъэхэм яшлуагъэ-кыкы игъуэгъэу хыункыкы илъэс 21-рэ зыныбжыгъэ кыауытыгъэ.

Тыгъэгъазэм и 8-м, чэщым,

Кошхыгъэ районым ит селоу Натырбые дэт тучаныр ахыункыкы. Следственнэ-лыгъэхон купым зэригъэуныгъэмкыкы, тыгъуакыкы унашхыгъэмкыкы ихыгъэх. Оперативнэ Іофхыабзэу зэрэхыгъэхэм яшлуагъэ-кыкы темышхыгъэу тыгъуакыкы кыауытыгъэх. Кыызэрэчэкыгъэмкыкы, мы селом щыпсэурэ шьэжыгъэхэу илъэс 12—14 зыныбжыгъэр ары тучаныр зыхыункыкы. Атыгъуагъэ тучаныр зиет ратыжыгъэ. Илъэс 14 зыныбжыгъэ бзэджэшлэхэм уголовнэ Іоф кыафызлуахыгъэ. Адрэ зыныбжыгъэ имыкыгъэ бзэджэшлэр учетым хагъэуоцыгъэ.

Наркотик зыхэлэ пкыгъэхэр хэбзэнчэу агъэзекыуагъэхэу мы мафэхэм полицием икыулыкышхыгъэхэм кыыхагъэ-щыгъэ. Мыекыуапэ ипредприя-тие зэхэзыжыгъэм иІэгъоблэгъуагъэ адэжыгъэ щытыгъэу хыулыгъэу илъэс 27-рэ зыныбжыгъэм наркотик зыхэлэ Іушхыгъэр кыыхахыгъэ. Полицием икыулыкышхыгъэхэм зэрэгъэуныгъэмкыкы, наркотикхэм апч кыкыкы хыулыгъэу ыпкыкы хыапсым чысыгъэ. Іунэ кыызалыгъэу Іушхыгъэ кырагъэуагъэ. Джащ фэдэу станицэу Къурджыпс щыпсэурэ хыулыгъэу илъэс 31-рэ зыныбжыгъэм иуни наркотик лъэпкыу «марихуанэ» кырагъэуагъэ. Джы упкыкыкы ма-кыкы.

— Къэралыгъом мэкъумэщ хъызмэтым фэгъэхьыгъэ программэу 2008 — 2012-рэ илъэсхэм хэхъоныгъэ ащ егъэшлыгъэным фэшл шагъэцаклэрэм изы лахъ былымлус зэфэшхьафхэу ащэфхэрэм алъатырэ уасэм щыщ былыммахъохэм афызэклэгъэкложыгъэныр, — тиупчлэхэм джэуап къаритыжыныр къырегъажэ Шъэожь Абрек. — Ар анахъу зыфэгъэхьыгъэр шклэхэр къызгъэхьохэрэ чэмхэм арагъэшхырэ лусхэу къызгъэхьагъэхэрэм алъатырэ ахыщэм щыщ лахъ къафызэклэгъэкложыгъэныр ары. Былымхъуным пылхэм ащ фэдэ ахыщэ лэпылэгъоу къаратырэр федеральнэ ыкли чыплэ бюджетхэм къаркы. Тызыхт илъэсым пыкыгъэ мэзибгъум кыкылоцл республикэм ибылыммахъохэм федеральнэ бюджетым кыкылоу ащ фэдэ ахыщэу къалэкхьагъэр сомэ миллион 35-м къехъугъ. Ащ даклоу республикэ бюджетми а гухэлхэм апае къафитлупшыгъэр сомэ миллионитл фэдиз хъазыр. Джы кыыхэзгъэчы сшлонигъу республикэм ирайонхэм ащ фэдэ лэпылэгъоу мы илъэсым имэзибгъу пстэумкли къалэкхьагъэр зыфэдиз сомэ миллион пчъагъэр: Красногвардейскэр — 7,3-рэ,

Федэ кыыкIэкIо

Илъэс къэс къэралыгъом илэпылэгъоу (субсидиеу) былымлус зэфэхьафхэу къащэфыхэрэм алъатырэмклэ республикэм ибылыммахъохэм къалэкхьагъэрэм ишлуагъэ мымакIэу кыызэрякIырэр хагъэунэфыкIы. Мы Ioфыр республикэм зэрэщыгъэпсыгъэ шыкIэм тыщигъэгъозагъ бэмышлэу гушылэгъу тызыфэхьугъэ Шъэожь Абрек - Адыгеим мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ АПК-м ифинанс-кредит политикэкIэ иотдел ипащэ игуадзэ.

Кошхьаблэр — 6,6-рэ, Шэуджэныр — 4,9-рэ, Джаджэр — 4,3-рэ, Мыекъуапэр — 3,8-рэ, Теуцожьыр — 2,3-рэ, Тэхьутэмыкыуапэр — 1,9-рэ. Къалэу Мыекъуапэр сомэ мин 982-рэ, Адыгэкъалэ сомэ мини 146-рэ ащ фэдэ ахыщэу къафатлупшыгъ.

Федеральнэ бюджетым лахъуу кыыхилхьэрэр къызафитлупшырэр былым пашгъэхуу чыплэм шахъухэрэм япчъагъэ илъэсым имэлылфэгъу мазэ ехъулэу ащ ыпэрэ илъэсым ащ фэдэ уахътэм кыкылоцл шхъэ пчъагъэу ялагъэм къышчамыгъэклагъэ зыхьукIэ ары. А программэм хэлажбэх экIэ мэкъумэщ хъызмэтым фэгъэзагъэхэр, ахэм ахъ-

тых унэ хъызмэтым пылхэри. Мы илъэсым субсидиехэр пстэумкли хъызмэтшлэплэ ыкли предприниматель мини 8-м фэдизмэ къалэкхьагъ.

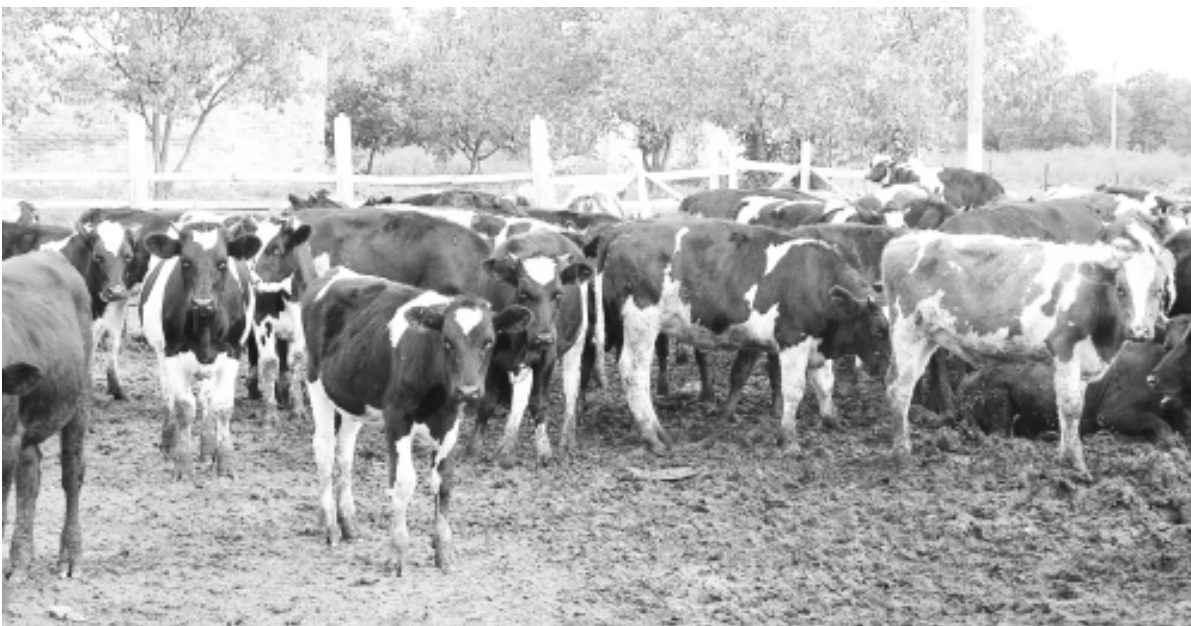
Федеральнэ ыкли республикэ бюджетхэм кыарыкIэу зы чэмым тельытагъэу субсидиеу къафатлупшыгъэр сомэ 1858-рэ. Ащ фэдэ ахыщэу къаратыгъэр хъызмэтшлэплэм ифэныкыуагъэхэм апэлуагъэхьан фитых. Гушылэм пае, былымлусхэм, джаш фэдэу чэмэу къащыхэрэм япчъагъэ ахагъэхьоным пае а ахыщэр агъэфедэн алъэкIыщт. Адыгеим мы илъэсым былым пашгъэхэм япчъагъэ кызышчышчамыгъакIэкIэ, 2012-рэ илъэсым федеральнэ

бюджетым кыкIэу республикэм субсидие кыыкIэкхьащт.

Зигугъу къэтшыгъэ программэм фэшхьафэу гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомственнэ программэу 2011 — 2012-рэ илъэсхэм щэ къэзыгырэ чэмхэм япчъагъэ хэгъэхьогъэным фэгъэхьыгъэр республикэм зэрэшагъэцаклэрэр Шъэожь Абрек игушылэ кышчыхигъэщыгъ. А программэм хэлажбэхэрэр хъызмэтшлэплэ инхэмрэ мэкъумэщышлэ-фермер хъызмэтшлэплэхэмрэ арых. Программэм анахъуу кыдылгытэрэр щэр бэу къэзыхьыжыхьхэрэм ящыкIэгъэ субсидиехэр ятыгъэнхэр ары. Цыфхэм ягъэшхэн ыкли социальнэ Ioфыгъохэм апылхъэ организациехэм, щэм хэшлыкыгъэ продукции кызышлыхэрэ предприятиехэм, мэкъумэщ потребительскэ кооперациехэм, предпринимательхэм щэу аращэрэм хашлыкырэ продукцием изы килограмм пае зы сомэ къафатлупшы. Ащ фэдэ субсидиеу мы илъэсым республикэ бюджетым кыкIэу аратыгъэр сомэ миллион 1,5-рэ, федеральнэ бюджетым кыкIыгъэр сомэ миллион 4,6-рэ.

Игушылэ кызышчыухыным Шъэожь Абрек кызыерилуагъэмкIэ, ащ фэдэ субсидиеу былыммахъохэм къалэкхьагъэр фэдэ афэхъу. Ащ ишлуагъэкIэ былымлусхэу агъэфедэхэрэм ыкли чэмэу ялэм япчъагъэ хагъэхьон алъэкIы.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэрэтбий.

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

ЗэхъокIыныгъэхэр афэхьугъэх

Къыхьащт илъэсым ищылэ мазэ и 1-м кышчыублагъэу страховой тынхэм яхьыллэгъэ федеральнэ законым зэхъокIыныгъэу фашлыгъэхэм кIуачIэ ялэ хъушт. Пстэуми апэу ахэр зытлылэсыхэрэр страховой тынхэм ставкэу ялэхэр, джаш фэдэу страховой тынхэм яставкэхэр нахъ макIэу зытышт Ioфшлэплэхэр ары.

ЗэхъокIыныгъэу ашлыгъэхэр зыфэдэхэр кыдыгурылонхэм пае ахэр зэрэгъэпсыгъэхэ шыкIэр джы тыгу къэдгъэкIыжымэ нахьшлу. Джы экIэмкли страховой тынхэу атыхэрэр процент 34-рэ. Ащ щыщэу процент 26-рэр цыфхэм Ioфшлэпнэ зытыгъэхэм УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд, проценти 2,6-рэр — УФ-м Социальнэ страхованиемкIэ ифонд, проценти 3,1-рэр ыкли проценти 2-р шлокI зымылэ медицине страхованиемкIэ Федеральнэ ыкли чыплэ фондхэм ахагъахьэх.

Къыхьащт илъэсым кышчыублагъэу ПФР-м ифонд хагъахьэрэ тынхэр процент 22-м нэсэу кыелыхыштых. Мыш дэжым Ioфышлэ пэпчэ страховой тынхэр зыгъэхьэрэ базэу илэр, нэмыкIэу къэплон хъумэ, страховой

тынхэр зыхаубытыкIыхэрэр индексацие ашыштых. Джы ар сомэ мин 463-мэ, къыхьащт илъэсым сомэ мин 512-м нэсышт. Джаш фэдэу зигугъу къэтшыгъэ базэм шлокIырэ сомэ пчъагъэу кылэжыгъэм техьорэ страховой тынхэм ятарифи проценти 10 хъунэу агъэнэфагъ.

ФСС-м ыкли ФОМС-м ахагъэхэрэ страховой тынхэр 2012-рэ илъэсым зэхъокIыштыгъэ, 2011-рэ илъэсым зэрэщытыгъэхэм фэдэу кыэнэжыштых.

Ахэм анэмыкIэу, 2012-рэ илъэсым кышчыублагъэу страховой тынхэмкIэ нахъ макIэу гъэпсыгъэ тарифхэр зыгъэфедэн фитхэм ясписки зэхъокIыныгъэхэр фэхьугъэх. А спискэм хагъэхьагъэх кыкIэлъыкIорэ организациехэр: фэдэу къахьыжырэмкIэ пшъэрылхэу ялэм тегъэпсыкIыгъэу зы хэбзэлэхэ зыгырэ аптека организациехэр;

мыккоммерческэ организациехэу кызырыкIо шыкIэм тетэу хэбзэлэхьхэр зытыхэрэр ыкли цыфхэм фэло-фашлэхэр афэгъэцкIэгъэнхэм, научнэ лыхьхьон ыкли зэхэгъэуцон Ioфшлэпнэхэм, гъэсэныгъэм, псауныгъэр къэ-

ухъумэгъэным, культурэм, искусствэм ыкли спортым (профессиональнэр хэмыгъэу) апылхэр;

шлушлэ организациехэу кызырыкIо шыкIэм тетэу хэбзэлэхьхэр зытыхэрэр;

техникэ-внедренческэ Ioфшлэпнэхэр гъэцкIэгъэнхэм ехьылэгъэ зэзэгъыныгъэхэр хэушхьафыкIыгъэ экономическэ зонэхэм ягъэлорышлэклохэм яорганхэм адзэшыгъэхэр хэмытхэу, инжиниринговэ фэIoфашлэхэр зыгъэцкIэрэ организациехэр.

Ахэм анэмыкIэу, цыфхэм Ioфшлэпнэ зытыгъэрэ страховатэ шыгъэхэу страховой тынхэр зыфитырэ купхэм ахэхьуагъ. Страховатэ шыгъэхэм джы ахалыгъэх IэкIыб хэгъэу граждэнхэу Урысые Федерацием ишъолыпэр пIэлъэ гъэнэфагъэкIэ щыпсэунэу фитыныгъэ зилэхэр.

Мэкъумэщышлэ (фермер) хъызмэтшлэплэхэр хэмытхэу, страховой илъэсым уасэу илэм тегъэпсыкIыгъэу страховой тынхэр зытыхэрэм илъэс къэс отчетхэр зэрэщытыгъэхэр япшъэрылхэм ахагъэкIыжыгъ. Страховой тынхэр зытыхэрэ адрэ куп-

хэм УФ-м ПенсиехэмкIэ ифондрэ УФ-м Социальнэ страхованиемкIэ ифондрэ илъэсым кыкIлоцл отчетхэр тIогъогогъэ зэраратыштыгъэхэм фэдэу 2012-рэ илъэсми кыэнэжышты.

КызытэныкIырэ илъэсым зэрэщытым фэдэу, отчет пIалъэм (квартилам, илъэсныкыом, мэзибгъум ыкли календарь илъэсым) кыкIэлъыкIогъэ ятIонэрэ календарь мазэм и 15-м шломыкIыгъэу ПФР-м отчетхэр кыра-хьыллэнхэ фае. А шапхэм зери-гъэнафэрэмкIэ, 2012-рэ илъэсым отчетхэр затыштыхэ пIалъэм иаужырэ мафэхэу щытых мээам и 15-р, жьоныгъуакIэм и 15-р, шышхьэблэум и 15-р ыкли шэклогъум и 15-р. Квартал кыс страховой тынхэмкIэ расчотхэр ПФР-м ыкли ФФОМС-м къазэрарахьылэщтыхэм имызакыоу, персонифицированнэ учытым ехьыллэгъэ къбархэри «зы шыгъаныгъупчъэ» шыкIэм тетэу кыатынхэ фае ыкли ащ цыфхэм Ioфшлэпнэ зытыгъэхэрэм яуахьтэ къафигъэнэжышты.

КызытэныкIырэ 2011-рэ илъэсым зэрэгъэпсыгъагъэм фэдэу, къыхьащт илъэсми зилофшлэплэ нэбгырэ 50-м еху Iутхэм отчетхэр электроннэ ыкли цифровой клэтхьжыкIэ шыкIэм тетэу кыатынхэ фае.

ПФР-м и Адыгэ республикэ
Къутамэ ипресс-кыулыкыу.

Редакцием
къатхырэ письмэхэр

«АДЫГЭ МАКЪЭР» бэрэ терэI

Тыбзэ ымакъэу, тыгу ыгъэрэхьатэу, тигъэгущоу, ныбджэгущоу илъэсипшл пчъагъэм тилэ «Адыгэ макъэр». ТиньдэльфыбзэкIэ кыдэкIырэ гъэзетым ия мин 20-рэ номерэу бэмышлэу кытIуагъэм тыщыгушлу-кыгъ, улъэпкыымэ, ар насыпгъ, ащ мэхъанэшхо иI. Къин Iаджи адыгэмэ зэпачыгъ, непэ ахэм къадэхьурэр гушлуагъо.

Тэ, нахьыжхэм, ныбжыкIэхэм щысэ ядгъэлъэгъун фае лъэпкыым узэрэрыгушхоштымкIэ, зэрэбгъэлъэлъаштымкIэ. АщкIэ лэпылэгъушлу мэхъу гъэзетыр. Цыф гъэсагъэхэм, Iушхэм къатыхэрэм, лэпэ-лэсэныгъэ, сэнаущыгъэ зыхэлхэм афэгъэхьыгъэу «Адыгэ макъэм» кыыхьхэрэм ныбжыкIэхэр яджэхэу, нахъ фатцэхэу зыхьукIэ, лъэпкы гъэзетым клатхэхэрэм япчъагъэ хэхьощт. Ар плуныгъэм ылъэныкыокIэ клотIэшлоу щыт.

Гъэзетым ижурналистхэм ньдэльфыбзэр дахэу агъэфедэ, ащ ибайныгъэ ятхыгъэхэмкIэ нафэ кыпфашлы. Ахэм ямыджэхэрэм гъэзетым уасэ фашлын алъэкIыштыт. IэкIыбым щылэ тилъэпкыгъухэм, тиреспубликэ щыпсэухэрэм цыф гъэшлэгъонэу ахэтхэм къатегушчы-лэрэ, лъэпкыым итарихъ фэгъэхьыгъэ тхыгъэхэм узылэпашэ.

Сэ сшхьэкIэ «Адыгэ макъэм» ськлэмытхэу зы илъэс блэзгъэкIырэп, илъэс 52-рэ хъугъэшл, лъэпкы гъэзетми, район гъэзетми сакIэтхэ. Зыгорэ кысщыкIэу сэлъытэ «Адыгэ макъэр» сиунэ кымыхьэ хъумэ.

Татэкли тидунай мамырэу, тхыгъэ гъэшлэгъонхэмкIэ тигъэгущоу «Адыгэ макъэр» тилэнэу тэгугъэ. Илъэс-кIэу къэблагъэрэм хьарырэ гушлуагъорэ экIэмми кыпфихьынэу, щылэкIэ дахэрэ псауныгъэрэ тилэнхэу Тхьэм тельэлу. Шъуигухэлъышлу-хэр кыжбэудэхьунхэу шъу-фэсэлэ.

ХЪАГЪУНДЭКЪО
Щамсэт.

Мамхыгъ.

Иусэхэм янурэ кӀосэщтэп

Адыгэ Республикэм инароднэ поэту, Урысые Федерацием культурэмкӀэ изаслуженнэ ИофышӀэу Бэрэтэрэ Хьамидэ Яхье ыкӀор Теуцожь районим итыгъэ къуаджэу Къэзэныкъуае бэдзэогъум и 9-м, 1931-рэ илъэсым кышыхуыгъ. Псаоу кытхэтыгъэмэ, Хьамидэ ыныбжь мыгъэ илъэс 80 хуыщтыгъэ. УсакӀом икӀуаджэ хычӀэгъ зэхъум, ащ дэсыгъэхэр АдыгэкӀалэ къэкощыгъэх. Щылаклэр зы чыплэ сыдигъуи итырӀп, къуцурӀп. АдыгэкӀалэ зтеуцуагъ, зиштагъ. ЗэлашӀэрэ цыфышӀоу, хьатырышӀэу Шьэумэн Хьазрэт имылькукӀэ аригъэштыгъэ еджэплэ дахэ, къалэм дэт пстэумэ къахэщэу кыдэтэджагъ. Ар усакӀом икӀоджэгъухэр зэрэдэсхэм, ясабийхэр зэрэщеджэхэрэм пае Бэрэтэрэ Хьамидэ ыцӀэ зыфаусыгъэ АдыгэкӀалэ игурыт еджаплэу N 3-р ары.

Тыгъэгъазэм и 13-м, 2011-рэ илъэсым мы еджаплэм литературнэ зэхъышхо щылагъ. Ар усакӀо-лирикэу Бэрэтэрэ Хьамидэ кызыхуыгъэр илъэс 80 зэрэхуыгъэм фэгъэхыгъагъ. Мы Иофхьабзэм АдыгэкӀалэ игурыт еджаплэу N 3-м иколлектив, иеджакӀохэр ыкӀи Адыгэ Республикэм гуманитарнэ ушэтынхэмкӀэ институтэу КӀэрэщэ Тембот ыцӀэкӀэ щытым ишӀэныгъэлэжхэр хэлэжыагъэх.

МэфэкӀыр кызылӀуихыгъ ыкӀи зерищагъ я 9-рэ классым щеджэрэ **Хьут Эммэ**.

АдыгэкӀалэ игурыт еджаплэу N 3-м идиректорэу **ЩыкӀу Нурыет** ишӀуфэс псалэ литературнэ зэхъышхо хэлэжэрэ пстэумэ афэгъэзгъагъ.

— ЗэлашӀэрэ адыгэ усакӀоу, цыфышӀоу, гу къабзэу, зиусэ макъэ хэти хамыкӀокӀэрэ Бэрэтэрэ Хьамидэ тиеджаплэ ыцӀэ

МэфэкӀ сценэм кӀэлэеджакӀохэр кытхыагъэх. УсакӀом иусэхуэу къуаджэм, адыгабзэм, ныбджэгъуныгъэ шьыпкъагъэм яхылаагъэхэм лупкӀэу къаджагъэх Чэтэо Светэ, Бетигов (чӀэчӀэн лӀэпкӀэ) Мыхьамэт, Апсаламэ Дианэ, Гышц Тимур. Ахэм ауж кыкӀэлэпкӀагъ адыгэ къэшӀо дахуэ мэфэкӀ пчӀэгур зӀуызгъэкӀотыгъэ «ЗэфакӀор». Сабый дэдэхуэ, ублӀпӀэ еджаплэм джырӀкӀэ щеджэхэрэ Хьодэ Зулимэрэ Гышц Русланрэ (зыгъасэхэрр ХьакӀэгъогъу Саньет) дэхэ дэдэу къэшӀуагъэх.

Мы кӀэлэпкӀагъэх республикэ, Всероссийскэ фестивалэ-зэнэкӀокӀухуэ «Адыгеим ижыгъожыгъэхэр», «Хрустальные звездочки-2011»-рэ ыкӀи ахэм анэмыкӀ хореографическэ Иофхьабзэхэм зрахэлажэхэрэм, пэрыт чыплӀэхэр къахуэу кызырауагъэм уегъэгъушӀо.

Литературнэ зэхъышхо АРИГИ-м литературэмкӀэ иот-

иусэхэм, ипсесэхэм, исонетхэм гупшысэ куу зрахэлӀыр, гушӀы дахэм, дэгъум ямэхъанэ зэрӀныр Щамсэт кылауагъ. Непэрэ литературнэ мэфэкӀыр еджакӀохэмрэ шӀэныгъэлэж-

хэмрэ азыфагу зегурылӀокӀэ-зэкӀэдӀукӀыжӀэ амал кӀапсэр изышӀыгъэу ыльытагъ.

Нэужым гушӀышӀэу ритыгъ АРИГИ-м илофышӀэу, филологие шӀэныгъэхэмкӀэ кандидатуэ, АР-м гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрӀкӀэ и Министерствэ нэмыкӀ ИнатӀи цызыгъэцӀкӀэрэ ХьокӀо Светэ. «Бэрэтэрэ Хьамидэ игражданскэ лирикэ» зыфилорэ темэр ащ кӀэлӀэу кылауагъ. УсакӀор тхэн лӀпкӀэ-лӀэпкӀагъэм имызакъоу, культурэхуэ зыхэлӀ цыф гъэсэгъэ инуэ зэрэщытыгъэри ащ кӀигъэтхыгъ.

Бэрэтэрэ Хьамидэ творческэ лӀэгаплэм тезыгъуэцогъэхэ исонет тхыгъэхэм, анахуэу ахэр кыздэхъыгъэхэ итхылыуэ «**Ахь мыгош**» (1983) зыфилорэм АРИГИ-м инаучнэ ИофышӀэу **ДелӀкӀо Римэ** кытегушӀылагъ. ЕжӀ усакӀоу Бэрэтарым пшӀэрылӀ зэрэзыфишӀыжыгъэм тетэу, я 60-рэ илъэсхэм якӀэу кышӀыублагъуэ типозие хэмьтыгъэ классическэ жанрэу сонетым Иоф дишӀэу зериублагъэр, имурад ащкӀэ зэрэзешӀуихыгъэм, тхылыуэ «Ахь мыгош», «Сонет зэфӀэшхьафхэр» (80), «Сонет зэхэтхэр» (циклӀэхэр) (30), «Сонет лӀрамхэр» (30) кызырэдэхъагъэхэр, ягъэпсыкӀэ-шапхъэ, философияеу ахэлӀыр кырилотыкӀыгъэх.

Бэрэтэрэ Хьамидэ ихэгъэгъу, иадыгэ чыгу, илъэпкӀэ, икӀуаджэ, иллакӀо — зэкӀэ цыфхэм шӀульэгъу ин зрафырилагъэр иусэ сатырхэм зрахэгошагъэр,

гу къабзӀкӀэ шӀыӀэныгъэм усакӀор зэрэхэтыгъэр Римэ икыло-тыкӀын дэгъоу щыкӀигъэтхыгъэх.

Социологие шӀэныгъэхэмкӀэ кандидатуэ ГыкӀлӀ Зухра анахуэу ыналэ зытыригъэтыгъэр Бэрэтэрэ Хьамидэ итворчествэ шӀульэгъум чыплӀэу щыбытырр ары, икӀэлӀотӀн кӀэлӀи цӀэу ар фишӀыгъ: «**ШӀульэгъум итемэ усакӀом итхыгъэхэм кызырашигъэлагъорэр**». Бэрэтэрэ Хьамидэ усакӀэ амалышхохэр, гупшысӀкӀэ гъэшӀэгъон зэрӀӀкӀэлӀыгъэхэр ащ хигъэунэфыкӀыгъ.

ЩӀӀӀэ Щамсэт литературнэ зэхъышхо гупшысэ зӀпхышӀэхэр кыфигъотыгъэ, Бэрэтэрэ Хьамидэ Тхьэр кызытэгъэ цыф зырызэм зеращышӀыгъэр — усакӀо-лирикэу, журналист чануэ («Социалистическэ Адыге-

хэр кылауагъэх. Хьамидэ гукӀэ плӀэу ыкӀи даӀоу, ежӀ фэдэ цыф пӀӀч фэсакъыныр, фэгумӀкыныр зишӀэн дэхагъэу, усакӀо кӀодьер арымырӀэу, гупшысэ зафӀкӀэ дытагъэу зэрэщытыгъэм ягугъу кышӀыгъ.

УсакӀор игушӀышӀэ пӀӀч зэрӀфэсакъышӀыгъэр щызэхапшӀэу изэдзӀкыгъэ ИофшӀагъэу «Витязь в тигровой шкуре» зэрӀгъэпсыгъэр ежӀми кылауагъ. Ащ адыгэ хабзэр, адыгабзэр лӀэшӀэу зериӀкӀэсагъэхэр кышӀыгъэщыгъэ, АдыгэкӀалэ игурыт еджаплэу N 3-м, усакӀом ыцӀэ зыхырӀэм, икӀэлэегъаджэхэм, иныбжыкӀэхэм кыаджагъ Хьамидэ итворчествэ нахь фэсакъхуэ зерагъэ-шӀэнэу, адыгабзэр, адыгэ литературэр, адыгэ хабзэр — тилӀӀпкӀэ ибайныгъэхэр кӀау-гъоенхуэ, аухуэмэнхуэ.

Сыхьат зытӀум кыкӀоцӀ кӀогъэ Иофхьабзэр щӀӀ хэлӀӀ хэлэжыгъэ пстэумэ агу шӀу-гъэм кыфигъэгъушӀэу, гупшысэ куумэ уахишӀэу зэрӀгъэпсы-гъагъэм. Хэтэ зышӀӀэрэ ныбжыкӀэу кӀэхуэ пӀтхэрэм ащышӀхэм агу а зӀкӀэм зэрӀзэ-блахушӀыр нахышӀум ыльӀы-ныкӀокӀэ. ПшӀӀхэнӀп Бэрэтэрэ Хьамидэ ыцӀэкӀэ щыт Адыгэ-кӀалэ игурыт еджаплэу N 3-м тилӀӀпкӀэ литературэу лӀызы-гъэкӀотӀщт кӀэлаклӀэхэр кычӀӀ-кышӀтми, амӀкӀэ лӀӀкыкӀыа-гъӀкӀэ лӀӀпкӀым идахэ аӀотӀ-нэу.

Мары еджаплэм изал нӀфы-нӀшхо узышӀыащтым Бэрэтэрэ Хьамидэ ищыӀэныгъэ, итворчествэ кызылотыкӀырэ кӀэгъӀӀӀгъонэу еджаплэм икӀэлэегъаджэхуэ Хьут НӀфсэт, ШӀуджӀн НӀфсэт, Хьатхьохуэ Марыет зэдэгъэхъазырыгъэр щыт. СурӀтхэр бӀу хэлӀых, Хьамидэ итхылыхэр, фатхы-гъэхэм ащышӀхэр. Уемыжэ-гъахуэ усакӀом игъашӀэ уанӀу кӀеуцо.

АрышӀ, узӀлукӀыным, узӀэхъаным, узӀэдэгупшысӀным мӀхъанӀшхо яӀ.

Литературнэ зэхъышхо игуа-пӀу хэлэжыагъ Бэрэтэрэ Хьамидэ ыкӀоу Муратэ ыкӀи ащ ишӀбао.

Бэрэтэрэ лӀакъом щышӀ кӀӀ-лӀэегъаджэу, мы еджаплэм Иоф щызышӀӀэрэ Светэ зӀкӀэ хьакӀэ-хэм, гурыт еджаплэу N 3-м иегъаджакӀохэм, кӀэлэеджакӀохэм игупсэ дэдэу, илахылы шӀыпкӀэу Бэрэтэрэ Хьамидэ лӀыгъэныгъэ-гъэшӀоныгъэ фа-шӀэу агу кызырагъӀкыжыгъ-гъэмкӀэ, ишӀушӀагъэ зерамы-гъӀкӀодырӀмкӀэ «тхыашӀуе-гъӀпсэу» кыриуагъ.

Еджаплэм идиректорэу ЩыкӀу Нурыет усакӀошхоу, адыгэ литературэм чыплӀэ дахэ щы-зыубытыгъэ Бэрэтэрэ Хьамидэ фэгъэхыгъэ мэфэкӀ Иофхьабзэм зеригъэрэзагъэр ыкӀи тапӀкӀи мышӀ фэдэ зӀлукӀэгъу-хэр нахыбӀ хуэхэм зэрӀшӀо-игъор, ахэм гъэсӀпӀтхыдабӀ зрахэлӀыр кылауагъ, пстэуми псауныгъӀкӀэ, гъэхъагъэхэмкӀэ кыфӀӀӀӀуагъ.

МАМЫРЫКӀО Нурыет.

ехы, ащ лӀэшӀэу тегъэгъушхо, тшӀӀэрэ Иофым нахь тыфегъэгъа-фы, — кылауагъ ащ. — УсакӀор щысӀетхыпӀэ тфӀэхуэ, иеджакӀагъэмкӀи, культурэу хэлӀыгъэмкӀи, итхыгъэ дэгъу-хэмкӀи гъэсэныгъэ-пӀуныгъэ Иофыр тэгъӀпсы. АдыгӀбзэ урокхэм ямызакъоу, Хьамидэ зыфӀадагъэр, итворчествэ зэрэ-зӀдгъӀшӀӀтхэм тыпылӀ. ЕгъӀ-джӀн программэм Бэрэтэрэ Хьамидэ ипроизведениехэр хэтых, тиеджакӀохэр ахэм яджӀх, агъӀэгупшысэх.

дел ипащэу, филологие шӀэ-ныгъэхэмкӀэ докторэу, тхакӀоу ЕргъукӀо-ЩӀӀӀэ Щамсэт лӀы-гъӀкӀотагъ.

Адыгэ тхыгъэ литературэр зиус сатырхэмкӀэ, зигукӀэбза-гъӀкӀэ, зиадыгэ жӀбзэ дахӀкӀэ зыгъэбаигъэ Бэрэтэрэ Хьамидэ фэгъэхыгъэ мэфэкӀым елӀы-тыгъэу ищыӀэныгъэ ыкӀи итворчествэ гъогу рыплӀӀэ-жыххэзэ, литературэм фэгъэ-зӀгъэ шӀэныгъэлэжхэр кызы-рэгъушӀышӀтхэр, усакӀоу Бэр-тэрэ Хьамидэ гушӀхьӀкӀӀн ин лӀӀпкӀым кызырӀфигъэнагъэр,

(КъызыкIэлъыкIорэр тыгъэгъазэм и 17-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

— «Ары, сикIал, гъучI бзы-ухэр быбыхъу къэшпудлэгъу-жышщI», къыгалощтыгъ тижъы-хэм. Самолетыр гъучI бзыуба, — хэщэтыкIышщыгъ ныр.

Самолетым ситIысхъэ къэс анахъ къыспэблагъу дунаим тегъгъэр джаушщIу сынэгъу къы-кIэуцэ, игушчыIэхэри сыгу икIыхэрэп.

Тыркубээр, урысыбээр, инджылызыбээр зэгъусэху самолетыр зыгъэбыбыхэрэм игъоры-гъоу амакъэ къэлъ. Унэ кIоцIым фэдэу зэIыхыгъэ «БоингIшхом» шхын IэшIухэр, псыхэр щызэ-рахъэх. НыбжыкIэ зэрэгъэщх макъэхэр къэлъх, зэрэнасыш-шIохэр къахэщэу мэхэфых. СикIэлэгъу зыщыкIогъэ сикъуа-джэ сыгу къагъэкIы. Сятэжъ аригъэшIыгъэ унэ тегъэпсыхъэ-гъэшхор, ныбжыкIэгъур сынэгъу къыкIэуцэх. Сянэ ымэ IэшIу, сятэ сигъусэу мэкъуао сищэмэ, тимэкъу хашъохэм къахихы-щтыгъэ уцымэри къыскелъасэ, скъошхэр, сичылэ нэфэ шъып-къэу сапашъхъэ итых...

Сыкъызэлъатэм зэрэпкIыхъа-пIэр, ныбжыкIэгъур зэрэблэ-кIыгъэри къызэхэсIагъ. Сянэ-сятэхэм нэмаз ужым бзэмыIоу аIупшIэхэр зыкIэхуэблэлэхэрэр къызгурыIощтыгъэп. Сыд шъуIуа мыхэр зыфаеу Тхъэм зыфелъэлэхэрэр? Ахэм аныбжъ узигуцокIэ, къэнафэ тхъамыкIэ-хэр зыгъэгумэкIышщыгъэхэр — ялъфыгъэхэр, акъошхэр, цыфэу дунаим щыпсэхэрэр насыпы-шIонху, бэгъэшIэнху, агу зы-

Тпэчыжъэ ыкIи тпэблэгъэ Тыркуер

Къэгъэлъэгъоным хэлэжъагъэхэм Т. Къатыр ахэт.

нэсырэм аIэ нэсынэу зэрэфэ-ягъэхэм сехъырэхъышжъырэп. Уахътэм къегъэнафэшъ, уре-шалIэ, лъэпкъыбэу чIышъхъа-

шъом щыпсэхэрэр зэкIэ ахэм зэ-рафаблэрэм, зетекI хъатэ ямыIэу.

НыбжыкIэ шхы мэкъэшхом сигупшысэхэр зэпигъэугъэх.

Краснодар ихъанэ-гъунэ тыкы-зэрибыбагъэр зэхэсхыгъэ, чэ-щыр шIункIымы, сынэгъу къы-кIэуцэагъ ишъоф дахэху лэ-

жыгъэ шъхъэлъагъэр изыбзэу гушIоу къыспэгъокIышщыгъэхэр. Анахъ сурэтышI Iэпэласэм зэмы-лIэужыгъуашъохэмкIэ къыри-гъэлыкIыгъэу къысщыхушщыгъэ-гъэх тыкътIысыжы зыхъукIэ гуIэхуу къыспэгъокIышщыгъэ лэ-жыгъэ хъасэшхоху, замышIэ-жъуу къысфачъэщтыгъэхэр. Сы-хъатырэ ныкIорэу тыкызырэбы-быгъэр макIэу къысщыхушщыгъэу «Боингър» рэхъатэу къэтIысыгъ. Нысэщэ джэгур угу къагъэкIэу исхэр Iэгу теуагъэх, къэзышъэ-жыгъэхэм афэразэху.

ШIэгъо закIэу зэхэлъ дунаим умылэгъугъэр нахъ шышIагъоу кIэщыгъокIэ узIэпещэ. Дэхэ закIэу зэрэгъэпсыгъэр шъэфэп, «умылэгъугъэр нахъ хъалэмэ-тэу гъэпсыгъэми, укызышаль-фыгъэр шъоупс-джэякI», — тIэнэ зэриIощтыгъэр ренэу сыгу къэ-кIыжышщыгъэ сидрэ къэралыгъо сыкыкIыжыгъэми, къэлэ дэхэ дэдэхэм садэхъагъэми...

Чэщым ыбг пыугъэми, сып-шъыгъагъэп, нэфылъ къыдзын-кIи башщэп къэнэжыгъагъэр. Ма-шинэ зэхэтыбэм сакъызыхахъэм бай дэдэ горэм хагъэкIокIагъэу, таксистхэм уасэр кIагъэлъа-хъэми, гугъу сафелыгъэп, «Мер-седес-600»-р къысэжэныба аушщэу щытыгъэмэ» сыгукIэ зэсIожыгъэу, шъабэу зыгорэ къыздэгущыIагъ, ныбжыкIэ хъазырэу. Зышъхъэ машинэм къызыгъэщыгъэм сыкышIэ-жыгъэ. КIэлэ шIагъоу Мыекъуа-пэ щыщым итакси сызэфэжъым, сырэхъатыжыгъэу тигъогу ты-кытехъажыгъэ.

КЪАТ Теуцожь.

«МЭЗГУАЩЭ ИОРЭД»

Хъишъэу пылъыр

Ижырэ орэдхэм хъишъэу апылхэр зэхэфынхэр тижыыхэм якIэсагъ. ХъакIэщхэм ащызэ-ныкIокъушщыгъэх. Джащ фэдэу тIунэ сятэ дэжъ къыхъэгъэ лIыжхэр зэнэкъокъушщыгъэх. Зымэ «Мэзгуащэ иорэд» ало-щтыгъэ, адрэмэ «Хъакурынэмэ иорэд» е «Жэмадыкъомэ иорэд» алошщыгъэ, ау Абрэдж Аслъан-бий (Щынджыкы щыщ, идунай ыхъожыгъ) къызэриIотэжы-щтыгъэр нахъ тегъэщтыгъэ орэ-дым хъишъэу пылъым.

Жэмадыкъохэр зэишщ хъуху Хъакурынэхъаблэ щыпсэхушщы-гъэх: Борэкъу, ПшыкIуи, Шъалихъ. КъызэраIотэжышщыгъэмкIэ, ахэр бжъэдэгъу хэгъэгу итыгъэ къуаджэу Едэпсыкъуае щы-щыгъэх. Пшы-оркъ заор зышы-Iэгъэ лъэхъаным ахэр Бжъэдэгъу къыкIыжыынхэщ, абдзахэмэ ахэтIысханхэ фаеу хуугъагъэх. ЛъэпцIэрышхэм ащышщыгъэху къалоужы. Янэ ягъусэу зэххэр Пшызэ лъэныкIокIэ къаIохи, Хъаныкъом къекIолIэжыгъа-гъэхэти, ащ зэриубылIэгъагъэх ыкIи илъэс зауэрэ ахэсыгъэх. Зэххэм ащыщ Шъалихъэ Хъа-ныкъом икIэлэцIыкIумэ ады-ригъэджэгъагъ, ащ урысыбзэкIэ тхакIи, еджаки рагъэшIэгъагъ. КIалэхэм Жэмадыкъо лъэкъуа-цIэр зыфаусыгъагъ.

Нэужым абдэхэ къуаджэу Хъакурынэхъаблэ псэупIэкIэ унагъом къыхихыгъагъ. Хъа-ныкъохэм яхъатыркIэ Хъакуры-нэхъаблэ императорскэ къоджэ кредит банкэу къышщызIахы-гъагъэм Шъалихъэ пащэ фашы-гъагъ ыкIи ащ охътэ шIукIаерэ Iоф шишIагъ.

Апэдэдэ зэххэм анахыжъэу

Борэкъо Нэгурыкъо хъаджэ Пакъэ ышыпху Гошщэфыжъ шъхъэгъусэ фэху. Хъаджэ Пакъэ лIы байгъэу, чIыгу десятинэ шъэ зыщыпIэ иагъэу къалотэжы. Ащ ичIыгу къыхиубытэщтыгъэх Шэуджэн районым ит къутирэу Семено-Макаренскэмрэ Джэджэ районым ит къутирэу Гаврилов-скэмрэ джы зытетхэр. Цыфэу ыгъэчырэщтыгъэхэм къызэраIо-тэжышщыгъэмкIэ, хъаджэ Пакъэ гукIэгъушхо хэлъыгъэу, цыфмэ агу хымыгъэкIышщыгъэу ары.

Хъаджэ Пакъэ иапэрэ шъхъэ-гъусэ идунай зехъожыым, ятIо-нэрэу къышщыжыгъагъ. Хъакурынэ Тыгъужь ышыпхуо уай-уай Мэз-гошэ дахэр зыфалощтыгъэр. Ахэм пшъашгъэрэ кIэлитIурэ къафэху: пшъашгъэм — МакI, кIалэхэм — Мыхъамчэрий ыкIи Хъасан афа-усы. Нэужым Мыхъамчэрийе къо-джэ тхъаматэ хуугъагъэ.

Мы Жэмадыкъо зэишщэу зи-гугъу къэтшIыгъэхэр арых орэ-дым мырэхушщэу хэлъхэр:

Жэмадыкъо зэишщыр Тхъэм ицэгъы, о уиу!

Хъакурынэхэр зыщыгъыхъэрэ Бирамкъул, о.

Джы Жэудэмэ ягугъу къэт-шIын. Ахэр мэхъош лъэпкъы-гъэху ары къэбарыр къызэрэт-лъыIэсыгъэр. Жэудэ Тэхъу-щыкъо зигугъу къэтшIырэ орэ-дыр зыфаусыгъэ МыкIуакIо

ятагъ, къуаджэу Натырбыехъаб-лэ щышщыгъ. Натырбые щыкIэ-дзагъэу Унэрыкъохъаблэ нэсэу илъыгъэ чIыгур Тэхъушщыкъо иягъ. Ар дунаим зехъожыым, ып-хуу МыкIуакIо пшъэшъэжыбэ дахуэ янэ игъусэу Хъакурынэ-хъаблэ янэшэу щыпсэхэрэм адэжэ къэкIожыгъагъ. МыкIуа-кIо янэ Бэгъымэ ащыщ зыдэкIо-жыым, ащ шапIугъ, джаушщэу Бэгъ хуугъэ. КъызэраIотэжы-щтыгъэмкIэ, пшъэшъэ дэхэ дэдэ МыкIуакIо хуугъагъэ, псэлъы-хъуаби физэблэкIышщыгъэ. А псэлъыхъохэм ахэтыгъ Жэма-дыкъо Шъалихъэу ыпIэкIэ зигугъу къышщышщыгъэри.

Джащ фэдэу МыкIокIо дахэ ипсэлъыхъагъ Хъакурынэ Па-тырыхуи. Ар псэлъыхъо пстэу-ми анахъ лъэкI иIэу алъыгъэщтыгъ. Сыда пIомэ лэкIолIэшхэкIэу щытыгъ ащ илахылэ благъэу Хъа-курынэ Тыгъужь. А лъэхъаным ар къоджэ тхъаматэ. Хъакурынэхэр лъэшэу фэягъэх ПIагырыху МыкIуакIо къырагъэшхэу. Пшъа-шъэм илахылэхэри — Бэгъхэри Сапыйхэри — Тыгъужь благъэ къафэхушху фэягъэх.

Ащ фэдэ къэбар Шъалихъэ къызылгъэлэсым, икъэщэн ыгу хэлъ шъыпкъэр зэригъэшIэнэу кIуи еупчIыгъ.

— Хъакурынэмэ удахыыхы-гъэу ало, шъыпкъа ар?

— Силахылхэр зыфаехэр Хъакурынэ сыдэкIонэу ары, ау сэ оры къахэсхыгъэр, — теубы-тэгъэ пытэ хэлъэу МыкIуакIо джэуап къыритыжыгъ.

— КъызгурыIагъ зэкIэ, — шIу ылгъэгъугъэ пшъашгъэм къыриIагъэм Шъалихъэ лъэшэу ыгъэгъушIуагъ. — Сэ къызде-зыгъэштэнышхо тикъуаджэ дэ-сэп, арышъ, мы Iофыр горнэ судым лъызгъэлэсыщт, сиата-лыкъхэ Хъаныкъохэми макъэ язгъэлэщт, — ыIуагъ.

Арэушщэуи ышIыгъ Шъали-хъэ, Мыекъуапэ дэтыгъэ горнэ судым Iофым зыхэплэщтхэ мафэр ыгъэнэфагъ. Ар къэмы-сызэ, ЛэбэIушъо щыпсэху-щтыгъэ Хъаныкъо КъуапцIэр Хъакурынэхъаблэ къакIуи Мы-кIуакIо зыIуиэгъэкIагъ.

— Сэ агъэпцIэрэ лъэпкъым сышщыщэп, Iофыр куоу хахъэшъ, шъыпкъэр къысапIо сшIоигъоу сыкэкIуагъ, — рыIуагъ ащ пшъашгъэм, — угу илъ шъып-къэр къысэпIонэу, Жэмадыкъо Шъалихъэ къыхэпхынэу ары сызыфаер.

— УзгъэпцIэнэу сыфаеп, — къыриIуагъ МыкIуакIо, — шъыпкъэр къысэIо: суд пчэгум сыкызырашщэкIэ, Жэмадыкъо Шъалихъэ сыгоуцощт.

ЗэшIуишхыгъэ Iофым рыразэу Хъаныкъо КъуапцIэм Жэмады-

къохэм къэбарыр алъегъэлэсы ыкIи горнэ судым екIолIэнхэм зыфагъэхъабырын зэрэфаер, ежъ-хэри ащ къызэрэкIощтхэр къарело.

Къэсы а суд мафэри, Хъаку-рынэхэр шъузыщэ купышхо ягъу-суу Мыекъуапэ макIох. Жэмады-къо зэишщымыр Хъаныкъохэмрэ тарантасхэмкIэ къалэм зырагъэ-хы. МыкIуакIуи даху фэпагъэу илахылхэм ахэтэу макIо.

Мы Iофыр ежъ яфэдэу зэшIо-кIыным Хъакурынэ Тыгъужь лъэшэу ишъыпкъэу ыуж итыгъ. Къоджэ тхъаматэм ишъэогу ге-нералхэри, Кубань инаказной ата-манэу инэIосагъэри, къуаджэм фэшIыгъэу дэсыгъэхэри, ежъ МыкIуакIо илахылхэри — зэкIэ ащ готыгъэх.

Судыр Iофым изэхэфын фе-жъэ. Пчэгум къырашщэ Хъаку-рынэ ПIагырыхуэр Жэмадыкъо Шъалихъэрэ. Жэудэмэ я Мы-кIуакIуи ахэм апэмычыжъэу ышъхъэ еуфэхыгъэу шыт.

— УмыукIытэу, умышщынэу пчэгум ит нэгъыритIумэ язэу угукIэ узыфаем иджабгъу лъэ-ныкIокIэ къыгоуцу, — судьям къыреIо МыкIуакIо.

МыкIуакIо укIытапэзэ Шъали-хъэ екIуалIи, джабгъумкIэ къы-гоуцуагъ. Судри ащ шаухыгъ.

Джары орэдым хъишъэу пы-лъыр. Орэдыр зыфаусыгъэр (Жэудэмэ) Бэгъмэ я МыкIуакIу. Зышдаусыгъэр Хъакурынэхъабл. Зыусыгъэхэр Аульэ Тхъайшъау, Аульэ Олэгъэй, Сапый Юсыф, Хъапсэкъо Трам ыкIи нэмыкI-хэри хэтыгъэх, ау ахэр сшIэжы-хэрэп.

СТИШЪУ Нурыет.

Гъобэкъуай.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

«Зэкшошныгыр» дунаим щашлэ

Адыгэ Республикэм и Лэпкэ музей кышызэуахыгэ кыгэлыгэуныр тарихым шуклэ кыхэнэгэ Иофшланлэм фэгъэхыгэ. Мебелыш объединениеу «Зэкшошныгыр» нахыпэклэ игъэхыгэхэмклэ дунаим щызэлъаштыгэ. Ар музей ипащэмэ кыдалыти, кыгэлыгэуныр зэхащэгэ.

Лэпкэ музей идириктор игуадзэу Шэуджэн Налмэс зэххэм кышылотагэм уегъэгупшысэ. Адыгеим щытхур кыфэгъэхыгэ Иофшланлэ инхэр итыгъэх. Заводхэр, фабрикхэр, нэмыкхэр дунаим щашлэщыгъэх. Аужырэ илэс 20-м хэгъэгум щыклорэ зэхокыныгэмэ кыахклэу, зыпкэ итэу Иоф шышлэрэ заводхэр, фабрикхэр хэшшылкэу нахь маклэ хуыгъэх. Объединениеу «Зэкшошныгыр» пэщэныгэ дызезыхыгэмэ ащыщ Хэгъэгум зоошхом пхыашэу хэлэжыгъэу, Социалистическэ Иофшланлэм и Лыхужыгъэ Николай Остапен-

кэр. Ащ ыкыоу Александр, Иофшланым иветеранэу Михаил Перегудовыр, фэшхыафхэри зыуклэм кышыгушылагъэх.

«Зэкшошныгыр» нэгырэ минни 7-рэ 500-рэ шылажыщыгъ. Пхэнтлэкхуэм яшылкэ Европэм апэрэ чыплэр щылыгыгэ, мебелэу кыдыгъэкхырэ хэгъэгубэмэ аллысыщыгъ. Лэпкэ зэфэшхыафхэр зегурылохэу шылажыщыгъэх. Спорт псэуалыгъхэр, культурэм Иофшланлэхэр, цыфхэр зычлэсыщтхэ унэхэр фабрикэм иахыщклэ ышыщыгъэх. Объединением кышызэуахыгэ музей гъэшлэгъонэу

гъэпсыгъ. Лэуэстэнджэл Джаншыр, Тхыагъэпсэу Исмахыл, Владимир Солдатовыр, нэмыкхэри щытхур зыфалорэмэ ащыщыгъэх.

АР-м и Лэпкэ музей Иофшланлэу Нэгие Нелли кыгэлыгэуныр икызылхуын хэлажэрэмэ объединениеу «Зэкшошныгыр» ехыплэгъэ кыбар гъэшлэгъонхэр кыафшотагъэх. Шэуджэн Налмэс тызэрэщигъэозагъэу, зэпымыоу Иоф шышлэрэ кыгэлыгэуныр Лэпкэ музей джыри кышызэуахыщтыгъ, тарихым ищысэшлэхэмклэ цыфхэр аплуштыгъ.

1924-рэ илэсым фабрикэу «Зэкшошныгыр» ытэу теуцуи, гъэхыгъэу ышыгъэхэр ззыгъэлыгъэу зышлонгъохэр музей рагъэблагъэх.

Сурэтым итыр: **Нэгие Нелли ныбжыкхэмэ тарихь кыбархэр кыафелуатэ.**

ИСКУССТВЭМ ИЦЫФХЭР

Уегъэщхы, уеплу

Урысыемрэ Адыгеимрэ янароднэ артистэу, Абхазым изаслуженнэ артистэу Кукэнэ Муратэ ипчыхъэзэххэ республикэ филармонием щыкыуагъ. Артистыр зыхэлэжыгъэ фильмэхэм, спектаклэхэм кыахыгъэ пычыгъохэр экраным кытыридагъэх.

Кукэнэ Муратэ Тэхъутэмыкыуае кышыхуыгъ, Мыекыуапэ щэпсэу, джамбэчые махулыт, Кавказ шьолырым щызэлъашлэ. Ахэр зэрипхыгъэ, щылыныгъэм кыхыгъэ кыбархэр театризованнэу кышотагъэх. Жанрэу комедиер ары итворчество нахь зыпэблагъэр. Арэу щытми, узэригъэщхырэм даклоу, акыыл зыхэлхыщт икышынхэм узылэпэщ, плуныгъэм фэгъэхыгъэхэу олгытэх.

Зышхыац икыгъэхэм икхырыкхэу кырагъэкхыын алъэкыштыгъ, Изэгъупс Адыгеим кышцагытыгъэу телевидениемклэ кызынэу зэхашэгъагъэр Адыгеим, Урысыем кыащэгъэлэгуагъ. Ащ кыбарэу кышлэкы-

гъэр Кукэнэ Муратэ кызырило-тагэм изакъомы, ипчыхъэзэххэ узэгупшысэнэу хэтлэгъуагъэр бэ.

Сэмэркыуэм цыфыр еплу. Адыгабзэкхэ зэххырэ кыуагъ.

Кыуаджэхэм ащыщхэр, тилъэпкыгъэхэу лэкыб хэгъэгумэ кырыкыгъэхэр кышлынхэм яплыгъэх. Хъунэгэ Саидэ ытхыгъэмэ атехыгъэ едзыгъохэр щылыныгъэм фэлажыгъ.

Пчыхъэзэххыгъэр кызаухым артист цлэрым гоуцохэу, нэпэ-еплэ сурэтхэр бэмэ атырахыгъэх.

Сурэтым Кукэнэ Муратэ ипчыхъэзэххэ кышытырахыгъ.

САМБО

Щытхыум хагъэхъонэу афэтэлэ

Урысыем и Кыблэ шьолыыр самбэмклэ изэнэкъо-кыоу Ермэлхыаблэ щыкыуагъэм хулыфгыгъэхэр щызы-лулагъэх. Адыгэ Республикэм ибэнакхэм апэрэ чыплитлу, нэмык хагъэуэфыкырэ чыплэхэр бэнэплэ алыргыгъэхэм кыащыдахыгъэх.

Абазэ Ислэм, кг 100, Делэ-кыо Адам, кг 100-м кыеху, чемпион хуыгъэх. Джармэкыо Азмэт, кг 100-м кыеху, ятлонэрэ чыплэр кыдыхыгъ. Ящэнэрэ чыплэхэр кызыхыгъэхэр: Тлэшу Анзор, кг 100-м кыеху, Нэджыкыо Бислан, кг 74-рэ, Наш Азэмат, кг 62-рэ, Санала Телеев, кг 52-рэ.

Килограмми 100-м кыехухэрэм изэнэкъоку медалищыри Адыгеим ибэнакхэм кызырэр-

щыдахыгъэр тигуапэу хэтэгъэ-унэфыкы.

Тибатырхэр зыгъэсэрэ тренерхэр Адыгеим имызакуоу, хэгъэгум щызэлъашлэх: СССР-м изаслуженнэ тренерэу Хыпэе Арамбий, Урысыем изаслуженнэ тренерэу Хыпэе Хамид, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Мэрэтыкыо Сахид, Урысыемрэ Адыгеимрэ изаслуженнэ тренерхэу Джармэкыо Нурбий-рэ Хыот Юнысрэ.

Ныбжыкхэм язэлуклэгъухэр

1992 — 1993-рэ илэсхэм кыхыгъэ клэлэхэри Ермэлхыаблэ самбэмклэ щызэнэкъокугъэх. Адыгеим и спортсменхэм хагъэуэфыкырэ чыплэ 8 кыдахыгъ.

Тулпэрэ Айдэмыр, кг 82-рэ, ятлонэрэ чыплэр кыфагъэшшо-шагъ. Бэшкэкыо Шамил, кг 52-рэ, Чэсэбий Абрак, кг 62-рэ, Лафышты Салим, кг 82-рэ, Кыкхэ Зауркыан, кг 90-рэ, Мэлыщэ Ахь-

мэд, кг 100-м кыеху, Бэгъ Бислан, кг 100-м кыеху, Чэтэ Заур, кг 74-рэ, зэкхэмэ ящэнэрэ чыплэхэр кыдахыгъэх.

Тибэнакхэр зыгъэсэрэ тренерхэр: СССР-м изаслуженнэ тренерэу Хыпэе Арамбий, Урысыемрэ Адыгеимрэ изаслуженнэ тренерэу Хыот Юныс, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Кыкхэ Ахьмэд, Нэпсэу Байзэт, Хыабый Байзэт, Тулпэрэ Аскэрбий. Зэнэкъокухэм гъэхыгъэ ащызышыгъэ бэнакхэмрэ ахэр зыгъэсэрэ тренерхэмрэ тафэгущо, Адыгеим ищытху спортышхом нахь лыагъэу шалэ-тынэу афэтэлэ.

Нэклубгъор зыгъэхызыргыгъэр ЕМТЫЛТ Нурбий.

Зэхышыагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Кыдызгыкхырэ:
Адыгэ Республикэм лэпкэ Иофхэмклэ, лэкыб кыралхэм ащыпсэурэ тилъэпкыгъэхэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкхэ кыбар жугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

**Редактор
шхыалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыхышлэр:**

385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шхыалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшгэдэкхыгъэ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхыаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хутын Иофхэмклэ,
телерадиокезтын-
хэмклэ ыкхэ зэлы-
лэсклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Теме-Кавказ
чыплэ гъэлоры-
шланлэ, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышпын-
кыагъэу кыахыгъ-
хэрэмклэ кызыт-
хыгъэхэм пшгэдэ-
кыжы ахы. Кы-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажыгъэ-
рэмрэ яеплыкхэ
зэтемыфэн ытэ-
кышты. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкхэ кы-
зытхыгъэхэм
алэкхэдгъэхы-
жыхырэп.

Зышыауыгъэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчыагъэр
4378**

**Индексхэр
52161
52162**

Зак. 3023

Хуытынм
ушыкхэтхэнэу щыт
ухытэр
Сыхыатыр 18.00
Зышыкхэтхэгъэхэ
ухытэр
Сыхыатыр 18.00